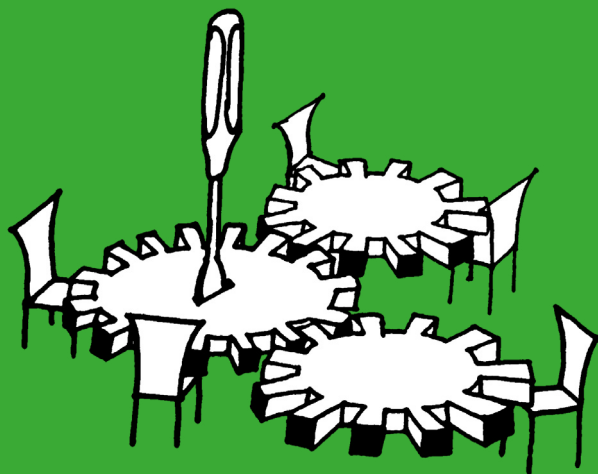

KONEC ŠKOLNÍ NUDY

DIDAKTICKÉ METODY PRO 21. STOLETÍ

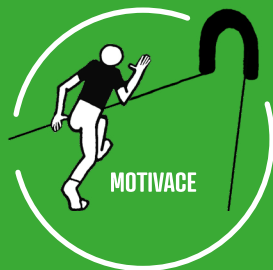

Dagmar Siegllová

SPOLUPRÁCE

MOTIVACE

KRITICKÉ MYŠLENÍ

MLUVENÉ SLOVO

PSANÍ

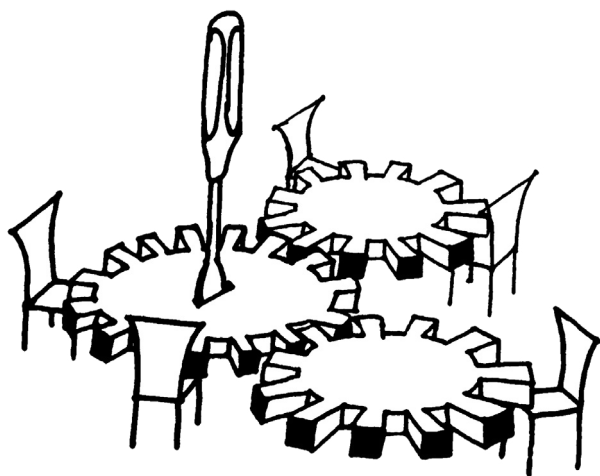

*„Buď sám tou změnou,
kterou chceš vidět ve světě.“*

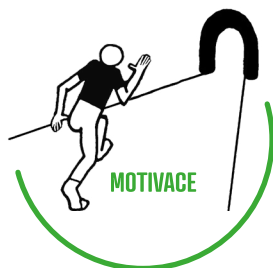
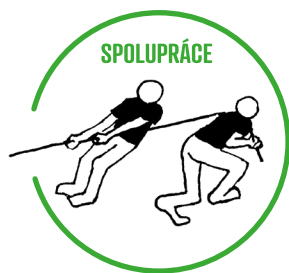
MAHÁTMA GÁNDHÍ

KONEC ŠKOLNÍ NUDY

DIDAKTICKÉ METODY
PRO 21. STOLETÍ

Dagmar Siegllová

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **restně stíháno**.

Mgr. Dagmar Siegllová, MEd., Ph.D.

Konec školní nudy

Didaktické metody pro 21. století

Kniha je monografie

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400

www.grada.cz

jako svou 7309. publikaci

Odborní recenzenti:

Prof. RNDr. Luděk Sýkora, Ph.D.

doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.

Vydání odborné knihy schválila Vědecká redakce nakladatelství Grada Publishing, a.s.

Číslo projektu IGA/2012/12

Odpovědná redaktorka Mgr. Marie Zelinová

Grafická úprava a sazba Antonín Plicka

Návrh layoutu Vojtěch Žáček

Ilustrace v knize a na obálce Viktor Melkes

Návrh a zpracování obálky Vojtěch Wagner

Počet stran 336

První vydání, Praha 2019

Vytisklo TISK CENTRUM s.r.o., Moravany

© Grada Publishing, a.s., 2019

ISBN 978-80-271-2534-0 (ePub)

ISBN 978-80-271-2533-3 (pdf)

ISBN 978-80-271-2254-7 (print)

OBSAH

O autorce	9
Úvodní slovo	10
Cíl a metodologie publikace	11
O knize	12
Proč tato kniha vznikla	12
Jak knihu používat	14
Teoretická východiska	17
Generační rozdíly	17
Kritické myšlení a vzdělávací cíle	20
Kooperativní učení	23
Třífázový cyklus učení	25
Základní předpoklady	29
Vztah učitele a žáka	29
Učitel a jeho role	30
Student a jeho role	31
Prostorové podmínky	32
Materiální potřeby	33
Institucionální podpora	34
Výzkum	35
Mýty a předsudky	37
1 Interaktivní techniky	41
1.1 Spolupráce ve dvojicích	43
1.1.1 Párový dialog	44
1.1.2 Párové čtení	46
1.1.3 Párový poslech	48
1.1.4 Párové psaní	50
1.1.5 Zpětná vazba	52
1.2 Týmová spolupráce	54
1.2.1 Muší skupiny	55
1.2.2 Zájmové skupiny	57
1.2.3 Expertní týmy	59
1.3 Skládankové učení	61
1.3.1 Třífázový dialog	62
1.3.2 Naslepo	64
1.3.3 Jeden zůstává – ostatní rotují	66
1.3.4 Jigsaw	68

1.4 Skupinová setkávání	70
1.4.1 Sněhová koule	71
1.4.2 Diskuzní kolečko	73
1.4.3 Diskuzní aréna	75
1.4.4 Kolotoč	77
1.4.5 Akvárium	79
2 Aktivizační metody	81
2.1 Výběr aktivizačních metod	83
2.1.1 Volné psaní	84
2.1.2 Burza nápadů	87
2.1.3 Generátor otázek	90
2.1.4 Odvozování	92
2.1.5 Vlaštovka	97
2.1.6 Od otázky k otázce	99
2.1.7 Hodnotové škály	102
2.1.8 Pětílístek	105
2.1.9 Kostka	107
2.1.10 Mapa pojmů	110
2.1.11 Poslední slovo patří mně	112
2.1.12 Třídní anketa	114
2.1.13 Impromptu prezentace	116
2.1.14 Stavebnice	119
3 Kognitivní metody: Čtení a analýza	122
3.1 Porozumění textu	124
3.1.1 Skimming	125
3.1.2 Scanning	127
3.1.3 Metoda PQRS	129
3.1.4 Zpřeházení textu	132
3.1.5 Čtení s dotazováním	135
3.1.6 Zrcadlové čtení	138
3.1.7 Tichá pošta	141
3.1.8 Čtení s předvídáním	143
3.1.9 Hovory o četbě	145
3.1.10 Dialogický zápisník	147
3.2 Rozbor a vizualizace textu	150
3.2.1 Výpisky: Kódování poznámek	151
3.2.2 Třídění myšlenek: Myšlenková mapa	155
3.2.3 Případové studie: Metoda šesti sluhů	158
3.2.4 Polemiky: Analýza pro a proti	161
3.2.5 Problémy, konflikty a krize: Analýza příčiny a následku	163
3.2.6 Strategie a plány: Situační analýza	167
3.2.7 Rozdíly a podobnosti: Srovnávací analýza	172
3.2.8 Rozhodování: Rozhodovací analýza	175

3.2.9 Posloupnosti: Časová osa	179
3.2.10 Počty, míry a váhy: Kvantitativní analýza	182
4 Komunikační metody: Mluvené slovo	186
4.1 Komunikační dovednosti	188
4.1.1 Kladení otázek	189
4.1.2 Prezentace	194
4.1.3 Argumentace	198
4.1.4 Řešení problémů	202
4.1.5 Vyjednávání	205
4.2 Skupinové prezentace	208
4.2.1 Galerie	209
4.2.2 Návštěvníci	211
4.2.3 Plakátová konference	214
4.2.4 Panelová diskuze	217
4.3 Skupinové debaty	219
4.3.1 Horké křeslo	220
4.3.2 Akademická debata ve čtveřicích	223
4.3.3 Diskuzní pavučina	225
4.3.4 Ďáblův advokát	228
4.3.5 Rohy	231
4.3.6 Šest klobouků	234
4.3.7 Kulatý stůl	237
4.3.8 Ohniskové skupiny	239
4.4 Zážitkové učení	242
4.4.1 Hra v roli	243
4.4.2 Simulační hra	245
4.4.3 Situační hra	247
5 Kompoziční metody: Psaní	249
5.1 Zásady akademického psaní	251
5.1.1 Logika textu	252
5.1.2 Práce s prameny	255
5.2 Shrnutí	259
5.2.1 Výtah	260
5.2.2 Rešerše	262
5.2.3 Recenze	265
5.3 Úvaha	267
5.3.1 Argumentační esej	269
5.3.2 Esej příčiny a následku	271
5.3.3 Strategická esej	274
5.3.4 Srovnávací esej	277
5.3.5 Rozhodovací esej	280
5.3.6 Narativní esej	282
5.4 Výzkumná práce	284

5.4.1 Abstrakt	286
5.4.2 Případová studie	289
5.4.3 Akademický plakát	292
5.4.4 Závěrečná práce	295
6 Ukázkové lekce	300
6.1 Ukázková lekce 1	301
6.2 Ukázková lekce 2	302
6.3 Ukázková lekce 3	303
6.4 Ukázková lekce 4	304
6.5 Ukázková lekce 5	305
6.6 Ukázková lekce 6	307
6.7 Ukázková lekce 7	308
6.8 Ukázková lekce 8	310
6.9 Ukázková lekce 9	312
6.10 Ukázková lekce 10	314
6.11 Ukázková lekce 11	316
Poděkování	323
Shrnutí	324
Summary	325
Seznam literatury s odkazy k textu	326
Rejstřík metod a pojmů s odkazy na kapitoly a podkapitoly	333

O AUTORCE

Mgr. DAGMAR SIEGLOVÁ, MEd., Ph.D., působí na ŠKODA AUTO Vysoké škole v Mladé Boleslavi. Učí obchodní angličtinu a marketing. Specializuje se na diverzitu a moderní vzdělávací metody.

Dagmar Siegllová vystudovala pedagogiku na Masarykově univerzitě v Brně, v rámci oboru hudební výchova a němčina, i na Pensylvánské univerzitě ve Filadelfii v USA, kde se specializovala na obor angličtina a interkulturní komunikace. Doktorské studium lingvistiky dokončila na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Disertační práci zaměřila na téma osvojování druhého jazyka u dětí.

V průběhu praxe získala bohaté pedagogické zkušenosti na všech úrovních vzdělávání. Řadu let se věnuje zavádění moderních metod do výuky. Při studiu na Masarykově univerzitě pracovala jako lektorka němčiny v mateřské škole, na téma jazykové výuky v předškolním věku prostřednictvím hudby, poezie a her zaměřila svou diplomovou práci. Během studia v USA působila ve výzkumu počítačové lingvistiky, zároveň učila a zpracovávala materiály pro výuku češtiny pro cizince. Po návratu do Prahy řídila zahraniční výměnný program a současně rozvíjela lektorskou činnost pro firmy v oblasti diversity managementu. V rámci doktorského studia se vrátila jako stážistka na Pensylvánskou univerzitu. Tam se věnovala své disertační práci, přičemž asistovala při výuce na základní škole v Marbleheadu. Pedagogickou praxi využila i jako ředitelka Multikulturního centra Praha, kde dohlížela na tvorbu metodik a realizaci seminářů pro školy, firmy a státní správu.

Kromě akademické činnosti se zabývá vzděláváním pedagogů a zaměstnanců firem. Ve spolupráci se Vzdělávacím institutem Středočeského kraje vede semináře zaměřené na techniky práce s textem, interaktivní formy vyučování a rozvoj kritického myšlení. Je školitelkou interkulturních kompetencí pro firmy.

Autorka má široký rozsah zájmů i mimo profesní praxi. Ve volném čase se s rodinou věnuje cestování a s tím spojené přednáškové činnosti. Navštívila země většiny kontinentů: po pobytu v USA a cestách po Severní Americe zavítala na africký kontinent do Keni a Jihoafrické republiky, v Jižní Americe zamířila do Bolívie a Chile, v Asii se staly jejími cíli Indie a Japonsko. Rekreačně se věnuje orientačnímu běhu, díky kterému poznala různé kouty České republiky i Evropy. Na starém kontinentu si nejvíce oblíbila alpské a severské země, navštívila i místa nejvzdálenějšího severu. Má ráda vysokohorskou turistiku, v zimě pak běžecké a sjezdové lyžování.

ÚVODNÍ SLOVO

Zprostředkovatelem vzdělání je vzdělávací systém. Vzdělávací systém je systém složený z částí, které musí vstupovat do vzájemných interakcí, aby dosáhly očekávaného účelu. Nejnovější poznatky systémového myšlení odhalily, že požadovaný účel systému nelze zajistit maximálním výkonem jednotlivých částí nebo jejich interakcí. Lze jej dosáhnout pouze za předpokladu, že je účel zkoumaného systému definován vyšším systémem. Účelem vzdělávacího systému je příprava absolventů, resp. jejich uplatnění ve společnosti své doby. Společnost je vyšším systémem, který definuje účel vzdělávacího systému. Vzdělávání minulých století připravovalo absolventy do relativně stabilních podmínek. Získané informace a znalosti mohli využívat v průběhu celého života. Tomuto účelu také odpovídaly didaktické metody a role pedagogů, jež tento účel naplňovaly.

21. století se od těch předchozích výrazně liší. Je charakteristické bezprecedentní rychlostí a rozsahem společenských změn, které budou mít významný vliv a rostoucí nároky na absolventy. Nasnadě jsou tedy dvě otázky: Změnil se pod tíhou celospolečenských změn účel vzdělávacího systému? Změnily se také didaktické metody a role pedagogů, které tento účel naplňují?

Spolu s autorkou publikace si lze odpovědět, že aktuální vzdělávací systém nedostatečně reflektuje nové společenské požadavky, tedy požadavky vyššího systému. Jeho původní účel, shromažďování informací a zajištění jejich dostupnosti, již není relevantní. Globální, digitální prostředí zpřístupnilo informace v reálném čase. Pokud není relevantní původní účel, nejsou relevantní ani původní části a interakce, tedy didaktické metody a role pedagogů. Společnost je informacemi přesycena. Novým účelem vzdělávacího systému by měl být rozvoj dovedností umožňujících obstát ve znalostní společnosti, která je založena na schopnostech a motivaci jedince převzít odpovědnost za své celoživotní vzdělávání. Nové dovednosti by měly rozvíjet schopnosti absolventů aktivně a samostatně informace vyhledávat, propojovat je do souvislostí, vytvářet si a obhajovat vlastní názory a samostatně řešit problémy. Pedagog již tedy není zdrojem informací, ale spíše průvodcem při získávání nových dovedností tyto informace získávat, zpracovávat a kriticky vyhodnocovat.

Úspěšná aplikace představených metod ve výuce vyžaduje opuštění komfortní zóny klasických vyučovacích metod a tradičního vztahu učitel–žák. Předložená publikace se může stát úspěšným průvodcem na cestě z komfortní zóny didaktických metod minulých století k metodám zdolávajícím výzvy ve vzdělávání ve století jedenadvacátém.

David Holman

autor Celostního systémového myšlení

CÍL A METODOLOGIE PUBLIKACE

Publikace se věnuje rozboru, klasifikaci, popisu a prezentaci vyučovacích metod zaměřených na rozvoj klíčových kompetencí v souladu s Národním programem rozvoje vzdělávání v ČR. Vychází z požadavků rámcového a školních vzdělávacích programů. Jejím cílem je kriticky vyhodnotit didaktické metody z odborného, obsahového i praktického hlediska a nabídnout učitelům všech oborů a stupňů vzdělávání ucelený systém metod určených k aplikaci ve vzdělávací praxi.

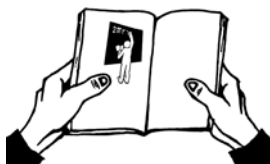
Odborný úvod reflektuje hlavní témata publikace. Věnuje se rozboru stávající situace v oblasti vzdělávání a jeho aktuálních potřeb v kontextu společenských trendů a technologického vývoje. Rozkrývá souvislost vývoje společnosti se způsoby komunikace i podobou pracovního trhu. Publikace byla iniciována výzkumem autorky, v němž se zaměřila na dosud málo analyzovanou oblast potřeb studentů vysokých škol s ohledem na budoucí pracovní praxi. Výsledkem výzkumu byla definice požadavků vedoucích k posílení potřebných kompetencí, především komunikačních dovedností, kritického myšlení a schopnosti spolupráce. Definování, popis realizace a nástin implementace dovedností tvoří jádro publikace.

Publikace má charakter odborné knihy. Vychází z rozboru stávajících přístupů v oblasti didaktiky a jednotlivé metody a techniky vyhodnocuje z pohledu jejich funkce při realizaci výuky. Předložené přístupy tvoří interaktivní techniky, které lze dále aplikovat na metody aktivizační, kognitivní a komunikační. Z tohoto schématu vycházejí jednotlivé kapitoly. Soubor pěti hlavních kapitol nabízí ucelený systém, s jehož pomocí lze výuku připravit a realizovat jako celek. Pro úvodní motivační fázi vyučovacího bloku slouží aktivizační metody z druhé kapitoly. Pro účely práce se zdroji jsou určeny kognitivní metody z třetí kapitoly. Získané znalosti studenti nakonec aplikují pomocí komunikačních metod, jimž se věnují následující dvě kapitoly. Čtvrtá je zaměřena na rozvoj dovedností mluveného projevu, pátá na techniky kompozice psaného textu. Průřezovou kapitolou knihy je kapitola první. Nabízí soubor interaktivních technik, které nahrazují metodu frontální výuky spoluprací, a to v párech a týmech různých velikostí. U každé z metod je uvedena definice, účel, popis i návrh její implementace do výuky. Všechny metody jsou funkčně provázány s vyučovacím cyklem prostřednictvím odkazů na související metody a praktická doporučení, jak tyto metody komunikovat třídě. Vzniká tak komplexní systém pro konstrukci výuky jako celku. Možnosti zpracování přípravy a vedení vyučovacích bloků jsou názorně ilustrovány v šesté kapitole v podobě ukázkových lekcí. K lepší orientaci v knize slouží podrobný obsah i lexikon metod a pojmů ve formě rejstříku.

Proč tato kniha vznikla

Zeptáme-li se učitelů, co následuje, když položí studentům otázku, ještě donedávna by s mírnou nadsázkou mnozí z nich odpovídali, že třídou zavládne „hluboké ticho“. Význam „ticha“ ve školní realitě se však v době informačních technologií, internetu a sociálních médií mění. Současní studenti již neklopí oči k zemi ani se nedívají stranou v naději, že je učitel nevyvolá, ale stále častěji aktivují své „chytré“ pomůcky, jisti si tím, že jim s odpovědí pomohou. V realitě současného světa proto nelze vzdělávání nadále omezovat na zkoušení faktografických znalostí formou otázek a odpovědí. Studenti si mohou vyhledávat volně dostupné informace na otevřených platformách internetu, důležitějším se tedy stává, zda o nich umějí přemýšlet, kombinovat je, propojovat s realitami a s již ověřenými a zažitými poznatky je využívat v praxi. Chceme-li udržet krok s fenomény informační a komunikační éry, učitelé by měli nejen umět předávat vědomosti, ale také studenty do získávání znalostí aktivně zapojovat, učit je spolupracovat a pěstovat v nich schopnost kritického myšlení. Předložená kniha nabízí soubor metod, které pomohou začínajícím i zkušeným učitelům přizpůsobit svou pedagogickou praxi výzvám 21. století.

Komu je kniha určena

Kniha **Konec školní nudy: Didaktické metody pro 21. století** si klade za cíl vytvořit sdílený prostor pro zavádění teoretických poznatků, vztahujících se k potřebám nového milénia, do vzdělávací praxe. Nabízí učitelské veřejnosti náměty pro nové přístupy ke

vzdělávání, a to v návaznosti na strategické dokumenty národní i mezinárodní úrovně. Ambicí této knihy je podnítit výměnu odborných znalostí a zkušeností a podpořit společenskou debatu týkající se efektivy vzdělávání ve věku nastupující čtvrté průmyslové revoluce a s ní spojených společenských proměn. Publikace vychází z nejnovějších poznatků a iniciativ v oblasti moderní pedagogiky, mezi které patří mezinárodní asociace Čtením a psaním ke kritickému myšlení¹ (Reading and Writing for Critical Thinking – RWCT), probíhající výzkum v oblasti osvojování druhého jazyka² (*second language acquisition* – SLA) nebo (obchodní) angličtiny jako lingua franca³ (*/Business/ English as a lingua franca* – /B/ELF). Kniha dále reflektuje moderní trend zavádění praktického jazykového vzdělávání do všech běžných i odborných předmětů s využitím funkčního přístupu, který namísto formální gramatické jazykové přesnosti akcentuje rozvoj komunikačních a interkulturních kompetencí na pozadí

praktických či odborných témat. Patří sem koncepty známé pod pojmy *Content-Based Instruction*⁴ (CBI) nebo *Content and Language Integrated Learning*⁵ (CLIL), které jsou součástí soudobé jazykové politiky ČR i EU⁶.

Přístup ke vzdělávání, popisovaný v této knize, je možné využívat ve většině předmětů na různých úrovních školského systému vyučovaných na českých i mezinárodních školách. Kniha nabízí soubor takových metod a technik, které připraví studenty a žáky na očekávané změny v oblasti způsobu práce, mezilidské komunikace i charakteru pracovních pozic spojených s nezadržitelným rozvojem technologií a nastupující automatizací. Jde o metody známé pod pojmem klíčové dovednosti 21. století, zahrnující komunikační a studijní dovednosti a schopnosti spolupráce i adaptace na změny, které jsou nezbytné pro zvládání úkolů a výzev v rychle se proměňujícím světě technologií a komunikace. Jednotlivé techniky a metody lze aplikovat na všechny fáze vzdělávání – od předškolního přes základní a střední až po nejvyšší stupeň vzdělávání vysokoškolského.

Publikace je určena učitelům se zájmem a motivací zařazovat moderní vyučovací metody do své pedagogické činnosti. Nabízí přístup zaměřený na studenta, pomáhá třídu motivovat i zvládat práci v různě velkých skupinách. Výuka využívající těchto metod je živější, efektivnější, umožňuje studentům nalézat souvislosti, přispívá k jejich lepšímu soustředění i k větší míře získaných praktických znalostí a dovedností. Kniha také ukazuje, jak pracovat se širokou škálou témat ze společenských i přírodních věd, je proto vhodná pro učitele nejrozličnějších předmětů. S určitou mírou kreativity ji mohou použít i pedagogové technicky zaměřených oborů. Významná je i skutečnost, že popisovaný přístup je ukázkou, jak zvýšit relevanci výuky a zařazovat aktivity zaměřené na řešení současných společenských témat s využitím aktuálních materiálů.

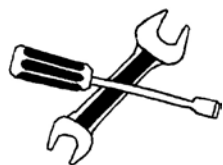
Uváděné metody jsou obzvláště vhodné pro výuku cizích jazyků a předmětů založených na kritickém úsudku, diskuzi a rozvoji verbální i písemné komunikace. Osvědčují se při výuce různých předmětů v angličtině či jiném cizím jazyce a v hodinách, v nichž učitelé pracují s cizojazyčnými materiály. Kniha cílí také na učitele specializované angličtiny, zejména akademické angličtiny, obchodní angličtiny či angličtiny používané v různých specializovaných profesích. Metody v knize uvedené lze aplikovat i v hodinách obecné angličtiny všech úrovní pokročilosti s využitím přístupu CLIL nebo CBI.

Uživatel v publikaci nalezne širokou škálu technik, které jsou východiskem k práci s texty i s audio- nebo videomateriály. Předkládané metody mohou pomoci efektivněji vyhledávat potřebné zdroje a posuzovat jejich spolehlivost, vnímat studovaná témata v širších souvislostech, třídit získané poznatky, analyzovat je, hodnotit a syntetizovat. Učí také umět o jejich obsahu diskutovat nebo jej prezentovat, umožňují kritický pohled na studované

téma a pomáhají formovat názory. Publikace nabízí kvalifikované rady ke studijním strategiím, tj. technikám a formátům psaní slohových prací i verbálním dovednostem.

Jako soubor metod rozvíjejících klíčové komunikační kompetence v rodném i cizím jazyce se může kniha podílet na zdokonalování produktivních dovedností, zejména ústního vyjadřování při dotazování, prezentacích, argumentaci, řešení problémů či vyjednávání, nebo v písemném projevu z hlediska dodržování zásad akademického psaní a kompozice. Uvedené přístupy zároveň pomáhají posilovat receptivní dovednosti, například porozumění psanému nebo mluvenému projevu. Vzhledem k tomu, že popsané metody předkládají způsob, jak namísto s texty z učebnicových materiálů pracovat s reálnými zdroji z praxe, podporují schopnost porozumět tématům v širších souvislostech. Kniha také nabízí soubor kooperativních technik učení zaměřených na interakci a spolupráci, které tříbí schopnosti studentů spolupracovat s ostatními, srozumitelně se vyjadřovat, obhajovat své názory i tolerovat názory druhých, a učit se tak vzájemnému dialogu a porozumění.

Jak knihu používat

Kniha je rozvržena tak, aby splňovala kritéria vzdělávacích cílů 21. století, tedy aby rozvíjela schopnost studentů spolupracovat s ostatními, jejich komunikační dovednosti a kritické myšlení. Svou kompozicí reflektuje strukturu třífázového procesu učení sestávajícího z fází aktivizace, analýzy a aplikace, přičemž fáze aktivizace plní funkci motivační, fáze analýzy funkci poznávací a fáze aplikace funkci praktickou. V souladu s tím jednotlivé kapitoly tvoří systém interaktivních technik (kap. 1), které lze výběrově uplatňovat při využití jednotlivých vyučovacích metod v úvodní motivační fázi (kap. 2) přes fázi poznávací (kap. 3) až po fázi praktickou (kap. 4 a 5), tedy při plánování hodiny od začátku do konce. Každá popsaná metoda obsahuje doporučení pro přípravu a popis postupu při realizaci příslušné aktivity.

Kapitola 1 s názvem INTERAKTIVNÍ TECHNIKY je základem pro všechny následující kapitoly. Popisuje soubor interaktivních technik, které je v různých kombinacích možné aplikovat na metody používané v průběhu celého vyučovacího cyklu.

Kapitola 2 představuje AKTIVIZAČNÍ METODY vhodné pro využití v úvodní části hodiny. Studenty motivují, aktivizují jejich výchozí znalosti a připravují je na navazující poznávací činnost spojenou s novou látkou.

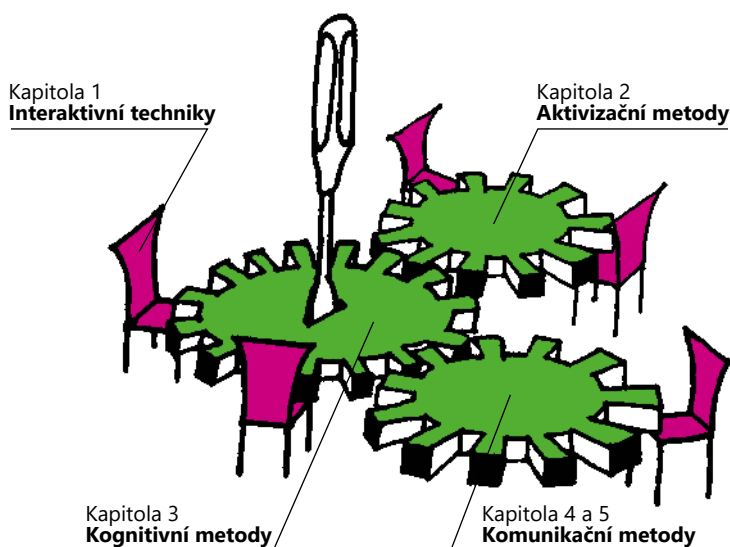
Kapitola 3 popisuje KOGNITIVNÍ METODY související s prací s prameny ve formě psaného textu, audiovizuálního záznamu nebo grafického materiálu. Jednotlivé metody pomáhají studentům porozumět jeho obsahu a významu,

učí je potřebné informace vyhledávat, analyzovat, shrnovat, kriticky hodnotit a využívat v praxi. Každou metodu doprovázejí související VIZUALIZAČNÍ TECHNIKY, které jsou pomůckou k vizuálnímu uspořádání získaných informací pro daný účel.

Kapitola 4 připravuje studenty na praktické uplatnění vědomostí formou MLUVENÉHO SLOVA. Studenti rozvíjejí své komunikační dovednosti, jako jsou strategie prezentací, argumentace, vyjednávání či řešení konfliktů, a procvičují je v rozmanitých scénářích uplatňovaných ve skupinových diskuzích, debatách či hrách.

Kapitola 5 učí předkládat získané znalosti a dovednosti v písemném projevu. Studenti si prostřednictvím škály KOMPOZIČNÍCH METOD osvojí psaní textů využívaných v profesním či akademickém prostředí.

Kapitola 6 nabízí UKÁZKOVÉ HODINY, které ilustrují možnou stavbu vyučovací hodiny. Každá hodina představuje jak návodné způsoby pro kombinaci vyučovacích metod, řazené podle jednotlivých fází učebního cyklu, tak možné uplatnění vhodných interaktivních technik na vybrané metody.

Jednotlivé metody a techniky jsou popsány v samostatných strukturně shodných oddílech. Ty jsou v textu rozlišeny pomocí ikon.

Po popisu každé metody nebo techniky, včetně vysvětlení výhod jejich využití, následuje popis postupu a doporučení, jak je správně uplatnit ve výuce.

Metody prezentované v kapitolách 2 až 5 obsahují také odkazy zvýrazněné **růžově**. Ty propojují danou metodu s vhodnými **interaktivními technikami** popsanými v první kapitole.

Zeleně označené odkazy propojují danou metodu s metodami z ostatních kapitol tak, aby učitel mohl sestavit celou vyučovací hodinu v souladu s vyučovacím cyklem od začátku do konce, tedy včetně **aktivizace** (kap. 2), **analýzy** (kap. 3) i **aplikace** mluvenou (kap. 4) či psanou formou (kap. 5).

Na závěr každého oddílu je zařazen box pro učitele, nabízející rady a tipy pro motivaci studentů k práci v hodině nebo v rámci samostudia.